

Obsah

Seznam autorů	5
Seznam použitých zkratk	17
Předmluva k pátému vydání	19
OBECNÁ ČÁST	21
KAPITOLA I: Pojem, předmět a úkoly kriminologie	23
§ 1 Pojem a předmět kriminologie	23
§ 2 Základní přístupy k poznávání kriminality	25
§ 3 Charakteristika kriminologie jako vědního oboru	26
§ 4 Vztah k jiným vědám	27
§ 5 Institucionalizace kriminologie v mezinárodním měřítku	28
§ 6 Institucionalizace kriminologie v České republice	30
KAPITOLA II: Stav, struktura a dynamika kriminality	32
§ 1 Základní pojmy charakterizující kriminalitu	32
§ 2 Kriminalita skutečná, registrovaná a latentní	34
§ 3 Oficiální prameny informací o registrované kriminalitě v České republice	38
§ 4 Stav, struktura a dynamika kriminality v České republice	41
§ 5 Účinnost trestního stíhání	46
§ 6 K možnostem mezinárodního srovnání kriminality	50
KAPITOLA III: Základní kriminologické teorie, směry a školy	55
§ 1 Úvod do teoretické kriminologie	55

§ 2 Počátky kriminologie:	
hledání zločinného jedince.	57
A. Klasická škola	57
B. Raná pozitivistická škola	59
§ 3 Kriminologie jako sociální věda: vznik hlavních kriminologických systémů ve 20. století.	62
A. Chicagská škola a kriminální prostředí.	62
B. Anomie a napětí.	64
C. Sociální učení	67
D. Teorie kontroly	68
§ 4 Kriminologie v pohybu: 60. léta	69
A. Teorie o kriminalitě jako projevu společenských konfliktů.	69
B. Nová kriminologie a teorie etiketizace.	70
§ 5 Neoklasická a environmentální kriminologie.	73
A. Racionalita v páchání kriminality	73
B. Kriminalita v kontextu rutinních aktivit	76
C. Environmentální kriminologie a vzorce kriminality	78
§ 6 Kriminologie současná a budoucí	79
A. Biosociální teorie.	79
B. Psychosociální teorie	81
C. Vývojové teorie	84
D. Věda o zločinech	87
E. Kulturní kriminologie.	88
§ 7 Paradigmata, trendy a úkoly teoretické kriminologie	89
KAPITOLA IV: Pachatel trestného činu	95
§ 1 Pojem pachatele trestného činu	95
§ 2 Typologie pachatelů.	96
A. Typologie upřednostňující vliv biologických dispozic.	98
B. Typologie upřednostňující vliv psychických dispozic	99
C. Typologie upřednostňující vliv sociálního prostředí	101
§ 3 Výzkumy pachatelů trestných činů v ČR.	102
§ 4 Analýza pachatelů stíhaných v ČR v roce 2017	104
A. Pohlaví	105
B. Věk.	107
C. Národnost, státní a etnická příslušnost	108
D. Kriminální recidiva	109
§ 5 Jiné charakteristiky osobnosti pachatelů.	114

§ 6	Význam zkoumání pachatelů pro trestní právo a trestní řízení.	116
§ 7	Individuální predikce	117
KAPITOLA V: Oběť trestného činu		120
§ 1	Pojem viktimologie	120
§ 2	Viktimnost, viktimizace, újma způsobená oběti	122
	A. Viktimnost.	122
	B. Viktimizace	124
	C. Újma způsobená oběti	128
§ 3	Typologie obětí	129
	A. Obecné typy obětí	129
	B. Specifické typy obětí	130
§ 4	Kriminální statistiky a výzkumy obětí trestných činů	136
	A. Kriminální statistiky o obětech	136
	B. Historie, význam a rozsah výzkumů obětí	137
	C. Viktimologické výzkumy v České republice.	139
§ 5	Pomoc obětem trestného činu	142
§ 6	Význam viktimologie pro trestní právo hmotné a procesní	145
	A. Trestní právo hmotné	145
	B. Trestní právo procesní	146
§ 7	Význam viktimologie pro prevenci kriminality	149
KAPITOLA VI: Prevence kriminality.		151
§ 1	Pojem	151
§ 2	Obsahové zaměření prevence	152
§ 3	Prevence kriminality podle okruhu adresátů	169
§ 4	Úloha státu v prevenci kriminality	171
§ 5	Prevence kriminality, občanská společnost a komunity	175
KAPITOLA VII: Penologie		178
§ 1	Účel trestání	179
§ 2	Alternativní tresty.	187
§ 3	Vězeňství.	201
	A. Koncepce vězeňství	202
	B. Moderní trendy	204

KAPITOLA VIII: Kriminologický výzkum	207
§ 1 Úvod	207
§ 2 Základní pojmy	208
§ 3 Příprava výzkumu	208
§ 4 Výzkumné metody	211
A. Historická metoda	211
B. Monografická metoda	211
C. Typologická metoda	212
D. Topografická metoda	212
E. Prognostické metody	213
§ 5 Výzkumné techniky	213
A. Analýza statistických dat	213
B. Přímé pozorování	214
C. Experiment	215
D. Studium a analýza dokumentů	215
E. Dotazník	216
F. Řízený rozhovor	217
G. Kriminální predikce	218
H. Self-report	218
I. Sociometrie	219
J. Analýza časových řad	220
K. Expertní šetření	221
§ 6 Kombinace výzkumných postupů	222
§ 7 Komparativní metody	223
§ 8 Dokončení výzkumu	228
§ 9 Využití výsledků výzkumu v právní praxi	228
 KAPITOLA IX: Kriminálnita a média	 234
§ 1 Úvod	234
§ 2 Kriminálnita v médiích	234
§ 3 Výběr kriminálních zpráv	238
§ 4 Vliv mediální reprezentace kriminality	243
§ 5 Sociální sítě jako zdroj informací o kriminalitě	247
 KAPITOLA X: Trestní politika státu	 252
§ 1 Trestní a kriminální politika	252
§ 2 Determinanty trestní politiky	253
§ 3 Různé podoby trestní politiky	255

§ 4 Kriminalizace a dekriminalizace	257
§ 5 Trestní politika a mezinárodní organizace	259
§ 6 Trestní politika v České republice	261
A. Trestní zákoník a trestní politika	261
B. Snaha Nejvyššího soudu a Nejvyššího státního zastupitelství ovlivňovat trestní politiku	264
C. Koncepce a strategie jednotlivých organizací	266
D. Inovace v rámci jednotlivých organizací	266
§ 7 Základní principy směřování české trestní politiky	268

ZVLÁŠTNÍ ČÁST 271

KAPITOLA XI: Násilná kriminalita 273

§ 1 Pojem	273
§ 2 Fenomenologie násilné kriminality	275
A. Úmyslná ublížení na zdraví	278
B. Loupeže	278
C. Vraždy	281
D. Nové formy kriminálního násilí	283
E. Domácí násilí	283
F. Hate crime	286
G. Divácké násilí	289
H. Stalking	289
§ 3 Etiologie násilné kriminality	290
§ 4 Kontrola násilné kriminality	294

KAPITOLA XII: Mravnostní kriminalita 298

§ 1 Úvod	298
§ 2 Sexuální kriminalita	302
A. Fenomenologie sexuální kriminality	302
B. Etiologie sexuální kriminality	307
C. Kontrola sexuální kriminality	308
§ 3 Kriminalita spjatá s prostitucí	310
A. Fenomenologie kriminality spjaté s prostitucí	310
B. Etiologie kriminality spjaté s prostitucí	313
C. Prevence kriminality spjaté s prostitucí	313

KAPITOLA XIII: Majetková kriminalita	315
§ 1 Pojem majetková kriminalita	315
§ 2 Fenomenologie majetkové kriminality	316
§ 3 Etiologie a kontrola majetkové kriminality	324
KAPITOLA XIV: Hospodářská kriminalita	330
§ 1 Pojem hospodářská kriminalita	330
§ 2 Fenomenologie hospodářské kriminality	334
§ 3 Specifika pachatelů hospodářské kriminality	339
§ 4 Etiologie hospodářské kriminality	342
A. Aspekt legislativní	342
B. Aspekt institucionální	343
§ 5 Kontrola hospodářské kriminality	344
KAPITOLA XV: Kriminologické aspekty korupce	349
§ 1 Pojem korupce, charakteristické rysy, formy korupce	349
§ 2 Mezinárodněprávní dokumenty o korupci	353
§ 3 Druhy korupce	356
§ 4 Míra korupce	357
§ 5 Příčiny korupce	359
§ 6 Kontrola korupce	360
A. Preventivní opatření	361
B. Kontrola korupce prostředky trestního práva hmotného a procesního	362
KAPITOLA XVI: Návykové látky a kriminalita	365
§ 1 Úvod	365
§ 2 Návykové látky a jejich obvyklé účinky	366
§ 3 Užívání návykových látek a závislost na nich	372
A. Důvody a vzorce užívání návykových látek	372
B. Závislost na návykových látkách	374
C. Užívání návykových látek v ČR	375
§ 4 Návykové látky jako kriminogenní faktor	377
A. Vztah mezi užíváním návykových látek a kriminalitou	377
B. Vymezení trestné činnosti související s návykovými látkami	378
C. Rozsah a struktura trestné činnosti související s návykovými látkami	381
§ 5 Protidrogová politika	385

KAPITOLA XVII: Kyberkriminalita	388
§ 1 Pojem kyberkriminality	388
§ 2 Fenomenologie kyberkriminality	390
A. Specifika kyberkriminality	390
B. Typické útoky v kybernetickém prostoru	393
C. Stav kyberkriminality	403
§ 3 Kontrola kyberkriminality	405
A. V rovině represe	405
B. V rovině prevence	406
KAPITOLA XVIII: Extremismus	408
§ 1 Typologie extremismu	409
§ 2 Charakteristické prvky ideologie krajní pravice	410
§ 3 Levicově extremistická scéna	412
§ 4 Pravicový extremismus u nás	414
§ 5 Fotbalové výtržnictví	417
§ 6 Levicový extremismus u nás	419
§ 7 Postih extremisticky motivovaného jednání	420
§ 8 Koncept hate crime	423
§ 9 Trestná činnost s extremistickým podtextem	424
§ 10 Násilná trestná činnost	425
§ 11 Protiextremistická politika	427
KAPITOLA XIX: Kriminalita v dopravě	428
§ 1 Úvod	428
§ 2 Fenomenologie trestných činů v dopravě	433
§ 3 Etiologie trestných činů v dopravě a jejich prevence	444
KAPITOLA XX: Organizovaná kriminalita	448
§ 1 Pojem organizované kriminality, její společenská závažnost	448
§ 2 Formy trestné činnosti spojené s organizovanou kriminalitou	452
§ 3 Typologie a struktura zločineckých organizací	457
§ 4 Geneze a společenské kořeny organizované kriminality	462
§ 5 Kontrola organizované kriminality	466
A. Právní prostředky postihu organizované kriminality	466
B. Prevence organizované kriminality	471

KAPITOLA XXI: Kriminalita proti mládeži	472
§ 1 Pojem kriminalita proti dětem	472
§ 2 Fenomenologie kriminality proti dětem	475
§ 3 Etiologie kriminality proti dětem	480
§ 4 Kontrola kriminality proti dětem	482
KAPITOLA XXII: Kriminalita mládeže	485
§ 1 Fenomenologie kriminality mládeže	486
§ 2 Etiologie kriminality mládeže	496
§ 3 Kontrola kriminality mládeže	506
KAPITOLA XXIII: Kriminalita etnických menšin a cizinců	509
§ 1 Druhy menšin	509
§ 2 Znaký menšin	510
§ 3 Obecně k fenomenologii kriminality minoritních skupin	511
§ 4 Fenomenologie kriminality cizích státních příslušníků	512
§ 5 Romské etnikum jako prototyp problémovosti minoritního postavení	522
A. Historie	522
B. Řešení „romské otázky“	523
C. Situace po roce 1989	524
D. Kriminalita	525
§ 6 Etiologie trestné činnosti menšin a cizinců	526
A. Minority obecně	526
B. Postavení cizinců	529
§ 7 Kontrola kriminality menšin a cizinců	530
A. Vládní koncepce	532
B. Preventivní aktivity	533
KAPITOLA XXII: Kriminalita páchaná právníckými osobami	535
§ 1 Fenomenologie kriminality páchané právníckými osobami	535
§ 2 Etiologie kriminality páchané právníckými osobami	539
A. Kriminogenní faktory na úrovni trhu	541
B. Kriminogenní faktory na úrovni právnícké osoby	542
C. Kriminogenní faktory na úrovni individuálního pachatele – fyzické osoby	542
§ 3 Prevence kriminality páchané právníckými osobami	543

Seznam tabulek	547
Seznam grafů	549
Seznam schémat	551
Seznam použité literatury	553
Věcný rejstřík	581